



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.025.04.2021

Pani
Iwona Romanowska
Dyrektor
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Wejherowie
ul. Jana III Sobieskiego 279A
84-200 Wejherowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/062 – Zapewnienie opiekunom osób niesamodzielnych wsparcia wychowawczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, ul. Jana III Sobieskiego 279A, 84-200 Wejherowo Łęgowo (dalej: „PCPR”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Iwona Romanowska, Dyrektor PCPR (dalej: „Dyrektor”)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie i wdrożenie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.2. Realizowanie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.3. Wydatkowanie i rozliczenie środków na realizację wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia kontroli. Kontrolą mogą być objęte również dokumenty wytworzone wcześniej, jeśli są niezbędne dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Rafał Wieczorkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/172/2021 z 5 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 1-8)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

PCPR przygotowało, wdrożyło i realizowało Resortowy Program „Opieka wytchnieniowa” (dalej: „Program”) w powiecie wejherowskim (dalej: „powiat”) w edycji 2020 i edycji 2021. Nie dokonało rozpoznania faktycznej liczby osób potrzebujących wsparcia w 2020 r., ale wynikało to ze zbyt krótkiego czasu na przygotowanie wniosku na środki finansowe z Funduszu Solidarnościowego (dalej: „Fundusz”). Zapewniło realizację usług przez osoby wykwalifikowane i doświadczone (dalej: „specjaliści”), wybrane w trybie konkurencyjnym. Dyrektor wprowadziła uregulowania dotyczące kwalifikowania uczestników do Programu, zgodnie z jego założeniami. Prowadzono ewidencję przyznanych godzin wsparcia. Wprawdzie w 2020 r, nie w pełni zrealizowano pomoc zaplanowaną przy ustalaniu potrzeb finansowych, tj.:

- nie zrealizowano ponad 50% zaplanowanej liczby godzin wsparcia,
- ze wsparcia nie skorzystało pięć spośród 20 osób zaplanowanych do objęcia wsparciem (tj. 25%),

to objęto nią wszystkie osoby wnioskujące i kwalifikujące się do udziału w Programie. W związku z powyższym nie wykorzystano 49,3% przyznanych z Funduszu środków, ale zostały one terminowo zwrócone. Wsparcie zrealizowano w dopuszczalnej Programem formie i wymiarze, zgodnie z potrzebami tych osób.

PCPR terminowo złożyło sprawozdanie i zestawienie z realizacji Programu w 2020 r., a ujęte w nich dane były zgodne ze stanem faktycznym. Wprawdzie monitorowało realizację usług na podstawie weryfikacji kart realizacji Programu prowadzonych przez specjalistów, ale weryfikacja ta była nierzetelna. Ograniczała się ona wyłącznie do sprawdzenia zgodności liczby godzin świadczonych usług i nie zidentyfikowała przypadków niejasności, stwierdzonych w wyniku niniejszej kontroli

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

NIK, dotyczących czasu ich trwania oraz osób, którym były one świadczone. PCPR prowadziło działania informacyjne i promujące Program, ale nie zastosowało wszystkich wymaganych działań informacyjnych³, m.in. nie zamieściło: informacji o wysokości przyznanego wsparcia z środków Funduszu, a w 2021 r. – plakatu informacyjnego oraz barw i godła Rzeczypospolitej Polskiej na opublikowanych materiałach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie i wdrożenie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania w ramach Programu w PCPR realizował Zespół Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Starszym (dalej: „ZPONIŚ”), nad którym nadzór sprawował Dyrektor, którego podczas jego nieobecności zastępował Zastępca Dyrektora .

(akta kontroli str. 11-12, 15, 146-177)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że w związku z krótkim terminem pomiędzy ogłoszeniem Programu a złożeniem wniosku o środki finansowe do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, nie było możliwości rozeznania potrzeb beneficjentów w zakresie opieki wytchnieniowej. W związku z powyższym wniosek ten dotyczył wszystkich przewidzianych Programem form wsparcia specjalistycznego w ramach specjalistycznego poradnictwa, przy czym uwzględniał możliwości realizacji pod kątem dostępności specjalistów. Liczbę osób do objęcia Programem w 2020 r. ustalono szacunkowo, traktując przystąpienie do programu jako pilotaż, a w 2021 r. w oparciu o zainteresowanie mieszkańców w roku poprzednim. Kwoty wsparcia ustalono w oparciu o wytyczne Programu. Wyjaśniła także, że pozyskanie danych o wszystkich osobach niepełnosprawnych w powiecie jest niemożliwe z uwagi na obowiązujące w kraju cztery systemy orzecznicze (ZUS⁵, KRUS⁶, MON⁷, PZON⁸). Mieszkańcy mogą posiadać orzeczenia z więcej niż jednego systemu orzeczniczego. Ponadto, biorąc pod uwagę przepisy dotyczące ochrony danych osobowych, nie ma podstaw do pozyskiwania danych osób, potencjalnych uczestników Programu. Dotyczy to również danych będących w posiadaniu PZON. Rekrutacja do Programu odbywała się zatem w oparciu o jego promocję i na zasadach dobrowolności.

(akta kontroli str. 11, 14 i 178-182)

Informacje Wojewody Pomorskiego (dalej: „Wojewoda”) o naborze wniosków w ramach kolejnych edycji Programu (z dnia 17 marca i 7 grudnia 2020 r.) wpłynęła do PCPR odpowiednio 20 marca i 8 grudnia 2020 r., a nieprzekraczalne terminy na

³ Na podstawie art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.) podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych są obowiązane do podejmowania działań informacyjnych dotyczących tego finansowania lub dofinansowania, przy wykorzystaniu różnych form i metod komunikacji. Prezes Rady Ministrów opracował Wytyczne w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych, dostępne były na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów: <https://www.gov.pl/web/premier/dzialania-informacyjne>. 28 czerwca 2021 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. poz. 953) – dalej: „rozporządzenie w sprawie działań informacyjnych”, które w § 2 pkt 2 lit c i § 7 ust. 1 pkt 1 określało wymogi w tym zakresie.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

⁶ Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

⁷ Ministerstwo Obrony Narodowej.

⁸ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie.

składanie wniosków przez powiaty wyznaczono w nich odpowiednio na 3 kwietnia i 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 279-282)

PCPR podejmowało działania informujące i promujące Program na terenie powiatu publikując w 2020 r. w prasie lokalnej ogłoszenie o przystąpieniu do Programu wraz z informacjami, w jaki sposób można ubiegać się o wsparcie. Ponadto do ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu skierowano informację o przystąpieniu do Programu i rodzaju oferowanego wsparcia z prośbą o rozpowszechnienie tej informacji oraz opublikowano i redystrybuowano ulotki informacyjne. W latach 2020-2021 na stronie internetowej PCPR zamieszczono informacje o naborze wniosków, a informację o Programie zamieszczono na tablicach informacyjnych PCPR.

(akta kontroli str. 11-13, 17-33, 185-196)

W powiecie wejherowskim zaplanowano i wnioskowano o:

- objęcie wsparciem: 70 osób w 2020 r. i 40 osób w 2021 r., corocznie w wymiarze 800 godzin usług poradnictwa specjalistycznego,
- środki z Programu na dofinansowanie usług opieki wytchnieniowej w wysokości: 70,7 tys. zł w 2020 r. i 80,0 tys. zł w 2021 r. oraz na obsługę Programu: 0,7 tys. zł w 2020 r. i 1,6 tys. zł w 2021 r.

(akta kontroli str. 34-35, 63-65)

Wniosek do Wojewody o środki finansowe z Programu w 2020 r. przewidywał wsparcie dla rodzin 20 osób niepełnosprawnych (10 ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 10 niepełnosprawnych dzieci), ale przyjęto, że opieką wytchnieniową objęci zostaną wszyscy członkowie rodzin wraz z osobami niepełnosprawnymi (70 osób), przy założeniu, że w rodzinie łącznie z osobą ze znacznym stopniem niepełnosprawności są cztery osoby, a w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem – trzy osoby łącznie z niepełnosprawnym dzieckiem, przy czym przewidziano wsparcie w wymiarze 800 godzin, tj. 40 godzin na rodzinę.

(akta kontroli str. 34-35, 42-45)

Wnioski nie były korygowane i uzupełniane.

(akta kontroli str. 11, 14)

1.2. Wyniki naboru wniosków o przystąpienie do Programu w latach 2020-2021 zostały ogłoszone przez Wojewodę odpowiednio: 2 czerwca i 7 kwietnia. Wymagane Programem oświadczenia o przyjęciu środków finansowych z Programu zostały złożone przez Starostę Wejherowskiego (dalej: „Starosta”): 12 czerwca i 21 kwietnia, a umowy pomiędzy powiatem a Wojewodą w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu na realizację zadań w ramach Programu (dalej: „umowy o finansowanie”) zawarto odpowiednio: 13 lipca i 13 maja.

(akta kontroli str. 36-37, 50-59, 69-72, 77-79, 88-92, 197-198)

Powiatowi przyznano w latach 2020-2021 wnioskowane środki na realizację zadań w wysokości kolejno: 70,7 tys. zł⁹ i 80,0 tys. zł oraz środki na koszty związane z obsługą Programu w wysokości odpowiednio: 0,7 tys. zł i 1,6 tys. zł. Wnioskowana pomoc obejmowała poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne oraz wsparcie w zakresie nauki pielęgnacji (doskonalenie umiejętności), rehabilitacji (nauka rehabilitacji w warunkach domowych) i diety (szkolenia).

(akta kontroli str. 34-35, 50-52, 64-68, 88)

1.3. Realizację wsparcia w kolejnych latach rozpoczęto w październiku i lipcu, przy czym pierwsze transze środków na realizację Programu wpłynęły do PCPR

⁹ Planowany wkład własny wyniósł 17,7 tys. zł.

w kolejnych latach odpowiednio: 2 października i 24 czerwca.

(akta kontroli str. 93)

Z wyjaśnień Dyrektora i Starosty wynikało, że powiat nie przystąpił do Programu w 2019 r. ponieważ od ogłoszenia naboru wniosków do terminu ich składania, było za mało czasu na przygotowanie wniosku (rozpoznanie potrzeb, znalezienie specjalistów realizujących usługi, kalkulację kosztów, zapewnienie wkładu własnego). Wpływ na to miały także – jak wyjaśnił Dyrektor – problemy kadrowe w ZPONIŚ związane z dużą fluktuacją kadr.

(akta kontroli str. 11, 15, 199-202, 205-206)

Informacja Wojewody o naborze wniosków w ramach Programu z 8 kwietnia 2019 r., skierowana do Starosty, wpłynęła do PCPR 10 kwietnia 2019 r., a nieprzekraczalny termin na składanie wniosków przez powiaty wyznaczono na 30 kwietnia 2019 r.

(akta kontroli str. 207-2015)

PCPR nie podejmowało współpracy z gminami w zakresie realizacji opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego lub całodobowego.

Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że nie podejmowano takich współpracy z uwagi na panująca pandemię COVID-19, która ograniczyła możliwości współpracy.

(akta kontroli str. 11, 15)

1.4. W związku z przystąpieniem powiatu do Programu, w kolejnych latach 2020-2021 Rada Powiatu Wejherowskiego (dalej: „Rada”) podjęła uchwały w sprawie wyznaczenia PCPR do jego realizacji oraz upoważnienia Dyrektora do podejmowania czynności związanych z jego realizacją. Rada nie podejmowała uchwały o przystąpieniu do Programu ponieważ –jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora – Program nie zakładał takiej konieczności.

(akta kontroli str. 11, 15, 38-41, 73-76)

1.5. Nie powołano w sposób formalny koordynatora usług opieki wytchnieniowej w powiecie. Dyrektor otrzymał upoważnienie do realizacji Programu i wszelkich czynności związanych z jego realizacją, a obsługę Programu realizowali pracownicy ZPONIŚ.

(akta kontroli str. 11-12, 15, 39-40, 75-76)

1.6. Dyrektor w poszczególnych latach 2020-2021 wprowadził Regulamin realizacji Programu (dalej: „Regulamin”), w którym określił m.in. że usługi opieki wytchnieniowej świadczone będą przez:

- psychologa – w 2020 r. zakresie terapii i poradnictwa psychologicznego, a w 2021 r. – wsparcia i poradnictwa psychologicznego,
- dietetyka – w 2020 r. w zakresie nauki odżywiania, a w 2021 r. – propagowania wiedzy o zdrowym odżywianiu, planowania diety i pomocy w jej stosowaniu oraz opracowania jadłospisu,
- rehabilitanta – w 2020 r. w zakresie fizykoterapii, a w 2021 r. – ustalenia programu oraz wykonania zabiegów fizjoterapeutycznych, realizacji zaleceń medycznych w zakresie fizjoterapii, doboru i dopasowania wyrobów medycznych (przedmiotów ortopedycznych) oraz nauki posługiwania się nimi,
- pielęgniarki – w 2020 r. w zakresie opieki i pielęgnacji, a w 2021 r. – nauki pielęgnacji.

Dodatkowo w Regulaminie w 2021 r. postanowił, że specjaliści muszą spełniać wymogi kwalifikacyjne na podstawie odrębnych przepisów oraz posiadać minimum dwuletnie doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi.

(akta kontroli str. 42-49, 80-87)

Usługi opieki wytchnieniowej świadczyły:

- osoby zatrudnione na umowę zlecenie: trzy w 2020 r. w zakresie poradnictwa psychologicznego i terapeutycznego, nauki rehabilitacji i pielęgnacji, w tym jedna zatrudniona w PCPR na umowę o pracę, przy czym w zakresie obowiązków nie miała przypisanych zadań w ramach Programu, a usługi opieki wytchnieniowej świadczyła poza godzinami pracy¹⁰ i jedna w 2021 r. w zakresie nauki rehabilitacji,
- dwie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie nauki dietetyki i rehabilitacji, przy czym jedna osobiście, a druga w 2020 r. powierzyła realizację tych usług swojemu personelowi (dwie osoby), a w 2021 r. wykonywała je z udziałem swojego personelu (dwie osoby).

Ww. osoby zostały wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych z zachowaniem zasad konkurencyjności (w formie konkursów) i zawarto z nimi umowy na realizację usług w danym roku. Posiadały one odpowiednie kwalifikacje do wykonywania zawodu: psychologa, fizjoterapeuty, pielęgniarki, dietetyka i (poza jednym przypadkiem) co najmniej dwuletnie doświadczenie. Przedsiębiorca, który powierzył realizację usług swojemu personelowi, w umowie oświadczył, że wykona je personel wykwalifikowany i przedstawił dokumenty potwierdzające kwalifikacji przez osób, którym powierzył realizację usług. Jedna z tych osób w 2020r r. nie miała co najmniej dwuletniego doświadczenia wymaganego przez PCPR w ogłoszeniu o naborze, przy czym doświadczenie takie posiadał przedsiębiorca, a w naborze nie wpłynęły oferty osób, które posiadały takie doświadczenia i jednocześnie spełniały pozostałe wymagania PCPR.

Realizacja umów miała nastąpić w miejscu i czasie uzgodnionym przez specjalistów z uczestnikami programu. Specjaliści w ramach zawartych umów zobowiązani zostali do sporządzania miesięcznych kart realizacji Programu, oddzielnie dla każdego adresata programu, wg wzoru stanowiącego załącznik do umowy. W umowach nie określono, że PCPR koordynuje, nadzoruje i kontroluje zdania oraz sposobu wykorzystania środków zgodnie z programem. Określono m.in., że dane zawarte w miesięcznej karcie będą akceptowane przez PCPR, a w razie wątpliwości odnoszących się do informacji w niej wykazanych, PCPR skontaktuje się ze specjalistą w celu wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 216-255, 312-315, 317-320)

1.7. PCPR nie przeprowadzało formalnych kontroli prawidłowości realizacji usług opieki wytchnieniowej.

Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że z powodu pandemii COVID-19 nie było możliwości dokonywania kontroli w miejscu świadczenia usług. Ocena stopnia realizacji zadań prowadzona była w oparciu o karty realizacji, które były prowadzone przez beneficjentów Programu oraz specjalistów. Dodała, że beneficjanci nie zgłaszali zastrzeżeń do jakości oferowanych usług.

(akta kontroli str. 11-12, 15, 257)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

We wniosku powiatu na środki z Programu – edycja 2020 r. podano planowaną liczbę osób (70), którym będą świadczone usługi opieki wytchnieniowej uwzględniającą wszystkich członków rodziny wraz z osobami niepełnosprawnymi. Wskutek tego zawyżono liczbę osób planowanych do objęcia wsparciem. Rzeczywista liczba opiekunów zaplanowana do objęcia wsparciem wynosiła natomiast 20.

(akta kontroli str. 34-35, 42-45)

¹⁰ Ustalono na podstawie badania usług świadczonych w październiku 2020 r.

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że zaplanowano pomoc dla wszystkich członków rodzin osób niepełnosprawnych ponieważ ze sposobu sformułowania celu i adresatów Programu wynikało, że beneficjentami mogą być członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad ww. osobami.

(akta kontroli str. 11, 14)

Błąd ten nie miał jednak negatywnego wpływu na wysokość wnioskowanego dofinansowania, ponieważ przewidziano liczbę godzin pomocy na rodzinę osoby niepełnosprawnej taką samą jak przewidzianą w Programie dla grupy docelowej.

OCENA CZĄSTKOWA

PCPR przygotowało i wdrożyło w powiecie wsparcie wytchnieniowe opiekunom osób niepełnosprawnych. Prowadziło działania informacyjne i promujące Program. W 2020 r. nie dokonało rozpoznania faktycznej liczby osób potrzebujących wsparcia, ale wynikało to ze zbyt krótkiego czasu na przygotowanie wniosku na środki finansowe z Funduszu. Potrzeby w tym zakresie na 2021 r. ustalono natomiast na podstawie danych o realizacji Programu w 2020 r. Wsparcie w kolejnych latach rozpoczęto po upływie ponad 2,5 i 1,5 miesiąca od podpisania umów z Wojewodą, przy czym wynikało to z terminu otrzymania środków z Funduszu. Zapewniono realizację usług przez wykwalifikowanych specjalistów posiadających doświadczenie, wybranych w trybie konkursowym. PCPR monitorowało realizację usług na podstawie weryfikacji kart realizacji Programu prowadzonych przez specjalistów. Z powodu pandemii COVID-19, PCPR nie przeprowadzało kontroli prawidłowości realizacji usług opieki wytchnieniowej.

OBSZAR

2. Realizowanie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnym.

Opis stanu faktycznego

2.1. Opieką wytchnieniową w formie poradnictwa specjalistycznego w powiecie objęto członków rodzin lub opiekunów 15 osób niepełnosprawnych w 2020 r. i 35 osób niepełnosprawnych w 2021 r. (do 30 listopada), którym przyznano odpowiednio 571 i 700 godzin usług opieki wytchnieniowej, z tego odpowiednio:

- 12 i 33 osób niepełnosprawnych o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz z orzeczeniami równoważnymi, którzy wykorzystali odpowiednio: 321 i 648 godzin usług opieki wytchnieniowej,
- trojga i dwojga dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, którzy wykorzystali odpowiednio: 64 i 40 godzin usług opieki wytchnieniowej.

PCPR i Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie (dalej: „PZON”) nie posiadają wiedzy o liczbie wszystkich osób niepełnosprawnych o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz z orzeczeniami równoważnymi i dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności zamieszkałych na terenie powiatu.

(akta kontroli str. 61, 62, 93, 258, 283-284)

2.2. W 2020 r. do PCPR wpłynęło 16 wniosków o uczestnictwo w Programie, a w 2021 r. (do 15 listopada) – 36 wniosków, z czego sześć dotyczyło kontynuacji uczestnictwa. Do uczestnictwa w Programie nie zakwalifikowano jednego wniosku złożonego w 2020 r., a w jednym przypadku w 2021 r. przed przyznaniem pomocy osoba niepełnosprawna zmarła.

(akta kontroli str. 94, 263-264)

W Regulaminie Dyrektor określiła m.in. zasady naboru uczestników, w tym m.in.:

- termin naboru (w kolejnych latach odpowiednio: od 8 lipca do 31 sierpnia i od 15 maja do 25 czerwca) i sposób składania wniosków,
- dokumenty będące podstawą kwalifikacji i wzory tych dokumentów,
- kryteria i zasady rozpatrywania wniosków i kwalifikowania do udziału w Programie,

a w celu rozpatrywania wniosków powołała komisję.

Zasady naboru uczestników odpowiadały założeniom Programu.

Regulamin ten był publikowany na stronie internetowej PCPR wraz z ogłoszeniem o naborze wniosków w ramach kolejnych edycji, co wynikało także z materiałów informacyjnych i promujących Program na terenie powiatu, o których mowa w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 18-32, 42-44, 46-48, 80-82, 85-86, 178-179, 182)

Badanie dokumentacji dotyczącej 15 osób zakwalifikowanych do Programu¹¹, wykazało m.in., że:

- do kart zgłoszenia załączono wszystkie wymagane dokumenty,
- w dziewięciu przypadkach do kart zgłoszenia załączono karty oceny stanu osoby niepełnosprawnej według zmodyfikowanej skali FIM (czterech w 2020 r. i pięciu w 2021 r.), a w sześciu przypadkach takiej karty nie załączono, przy czym zgodnie z Programem, karta ta nie była dokumentem obowiązkowym¹². W 2020 r. według zmodyfikowanej skali FIM przyznano od 30 do 71 punktów, a w 2021 r. – od 18 do 60 punktów. Karty zostały uzupełnione przez lekarzy (w sześciu przypadkach¹³), specjalistę rehabilitacji (w jednym przypadku) i pielęgniarki (w dwóch przypadkach),
- przy kwalifikacji osób brano pod uwagę stan zdrowia, udokumentowany kopią orzeczenia o niepełnosprawności i informacje wymagane wzorem karty zgłoszenia;
- przyznane wsparcie było zgodne z wnioskowanym, a o jego przyznaniu informowano beneficjentów pisemnie;
- we wszystkich sprawach wnioskujący złożyli oświadczenie o zapoznaniu się z treścią Programu oraz o tym, że osoba niepełnosprawna nie korzysta z innych form pomocy usługowej, w tym usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, usług finansowanych w ramach Funduszu lub z innych źródeł.

(akta kontroli str. 259-264, 266, 305-306)

Z wyjaśnień Dyrektor wynikało, że:

- obowiązek informowania członków rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych o prawach i obowiązkach wynikających z przyznania usług opieki wytchnieniowej realizowano przez zamieszczenie na stronie internetowej PCPR, po ogłoszeniu naboru, treści Programu i Regulaminu. Dodatkowo wnioskodawcy w karcie zgłoszeniowej składali oświadczenia o zapoznaniu się z treścią Programu;
- nie weryfikowano, czy w godzinach świadczenia usług opieki wytchnieniowej były świadczone inne formy pomocy usługowej. Wnioskodawcy składali przy karcie zgłoszeniowej oświadczenia o tym, że nie korzystają z innych form pomocy usługowej, a specjaliści świadczący usługi zostali poinformowani przez PCPR, że nie mogą świadczyć usług w czasie świadczenia innych form pomocy usługowej, co uznano za wystarczające.

(akta kontroli str. 199-200, 203-204, 285, 288)

Do uczestnictwa w Programie nie zakwalifikowano jednego wniosku złożonego w 2020 r., który nie spełniał kryteriów określonych w Programie, ponieważ dotyczył osoby dorosłej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. PCPR pisemnie

¹¹ Zastosowano dobór losowy z zastosowaniem programu Pomocnik kontrolera – losowanie proste zależne. Wylosowano siedem osób, które uzyskały wsparcie w 2020 r. i osiem osób, które uzyskały wsparcie w 2021 r.

¹² W przypadku dużej liczby zgłoszeń uczestnicy Programu posiadający tę kartę będą mieć zapewniony dostęp do usługi opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności.

¹³ M.in. specjalistów, medycyny rodzinnej, medycyny ogólnej, anestezjologii i intensywnej terapii.

poinformowało wnioskującego o tym, że nie został zakwalifikowany i o przyczynach odmowy.

(akta kontroli str. 95)

2.3. Badanie dokumentacji dotyczącej realizowanego wsparcia dla 15 osób zakwalifikowanych do Programu, o których mowa w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia wykazało również, że:

- wsparcie było realizowane w miejscu zamieszkania beneficjentów,
- w jednym przypadku w 2021 r. nie rozpoczęto udzielania wsparcia z powodu zgonu osoby niepełnosprawnej,
- w 2020 r. wsparcia udzielono w terminie od 29 do 46 dni¹⁴ od złożenia karty zgłoszenia, a w 2021 r. w terminie od 12 do 125 dni¹⁵ od złożenia karty zgłoszenia;
- w dziewięciu przypadkach wsparcie obejmowało naukę rehabilitacji, w jednym przypadku także naukę pielęgnacji lub dietetyki, a w dwóch przypadkach – także naukę pielęgnacji i dietetyki;
- we wszystkich latach prowadzono ewidencję przyznanych wnioskodawcom godzin wsparcia, przy czym w żadnym przypadku PCPR nie ustalało harmonogramu realizacji wsparcia;
- w poszczególnych latach przyznano wsparcie w wymiarze: 280 i 140 godzin, z czego zrealizowano odpowiednio: 177 i 140 godzin.

(akta kontroli str. 259-264, 266)

Dyrektor wyjaśniła, że:

- rozpoczęcie świadczenia usług następowało w różnym czasie od złożenia wniosków, w zależności od potrzeb i możliwości zarówno beneficjentów jak i specjalistów. Na opóźnienia w rozpoczęciu usług wpływ miała także okresowa nieobecność osób objętych programem spowodowana np. udziałem w turnusie rehabilitacyjnym, leczniczym lub wypoczynkowym;
- z powodu pandemii COVID-19 nie wiadomo było, czy w ogóle uda się rozpocząć realizację Programu (czy zatrudnieni zostaną specjaliści i czy beneficjenci zdecydują się wziąć w nim udział) dlatego też postanowiono o jego rozpoczęciu po podpisaniu umów o finansowanie i nie występowano do Starosty o środki na wcześniejsze rozpoczęcie;
- harmonogramy realizacji wsparcia ustalali specjaliści z beneficjentami. Uznano, że każda zakwalifikowana do Programu osoba i jej opiekun mają zindywidualizowane potrzeby i możliwości. Specjaliści w tym samym czasie nie są w stanie obsłużyć dużej liczby osób i muszą terminy dostosować do swoich możliwości. Przyjęcie ww. zasad usprawniło komunikację między beneficjentami a specjalistami świadczącymi usługi.

(akta kontroli str. 199-203, 285-289)

2.4. Osobom korzystającym z opieki wytchnieniowej nie przyznawano dodatkowego wsparcia przewidzianego w Programie w formie dodatkowego limitu godzin.

(akta kontroli str. 199-203, 265)

Dyrektor wyjaśniła, że w 2020 r. przystąpiono do Programu pilotażowo, nie zakładano zwiększenia liczby godzin ponad limit określony w Programie, a mniejsze niż zakładano zainteresowanie Programem w 2020 r. spowodowało, że nie planowano również zwiększania liczby godzin opieki w ramach środków własnych

¹⁴ Odpowiednio: sześć, 29, 32, 36, 39, 41 (w dwóch przypadkach) i 46.

¹⁵ Odpowiednio: 12, 24, 35, 52, 112 i 125 dni. W jednym przypadku brak było danych o dniu rozpoczęcia wsparcia przyznanego 28 września 2021 r. W przypadku tym rozpoczęcie nastąpiło w listopadzie ale do PCPR nie wpłynęła karta realizacji Programu za listopad (termin składania kart realizacji Programu za ten miesiąc przypada na 15 grudnia 2021 r.).

na 2021 r. Decyzję tę determinowała również pandemia i nieprzewidywalność sytuacji zarówno zdrowotnej beneficjentów programu jak i specjalistów. Na uwagę zasługuje również fakt, że późne ogłoszenie Programu oraz krótki czas na złożenie wniosku rozmięły się z procedurą planowania budżetu powiatu, a zapewnienie środków własnych wymagałoby wprowadzenia zmian w budżecie.

(akta kontroli str. 178-179, 182)

2.5. Pracownicy PCPR wskazali m.in. następujące:

– bariery i trudności w realizacji Programu oraz jego słabe strony:

- słaba promocja,
- późne terminy ogłoszenia kolejnych edycji,
- krótki czas na opracowanie i złożenie wniosków, co uniemożliwia dotarcie do dużej grupy odbiorców oraz wprowadzenie środków własnych do budżetu,
- niejasne zapisy, w tym dotyczące definicji, np. niejednoznaczne zdefiniowanie beneficjenta (nie było jasne, czy jest nim osoba niepełnosprawna i jeden opiekun bezpośrednio sprawujący opiekę nad nim, czy członkowie rodziny osoby niepełnosprawnej, szczególnie w przypadku zapewnienia usług specjalistycznych),
- pominięcie adresatów takich jak organizacje pozarządowe,
- zmniejszenie wymiaru wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego z 40 godzin w 2020 r. do 20 godzin w 2021 r.
- określenie w 2021 r. stawki godzinowej za realizację poradnictwa specjalistycznego na niewystarczającym poziomie, co przełożyło się na zmniejszenie zainteresowania specjalistów,
- limitowanie godzin dla poradnictwa specjalistycznego, co ogranicza możliwości skutecznego wsparcia w więcej niż jednej formie,
- niewystarczający wymiar możliwej do uzyskania pomocy w stosunku do potrzeb,
- niewystarczająca komunikacja między instytucjami wdrażającymi i realizującymi,
- brak diagnozy potrzeb w zakresie opieki wytchnieniowej i dostosowania oferty adekwatnie do potrzeb, skalkulowania kosztów na rzeczywistym poziomie,
- panująca pandemia COVID-19,
- brak zaufania otoczenia osób niepełnosprawnych do instytucji pomocowych i niechęć dzielenia się swoimi osobistymi sprawami,
- niewystarczająca baza lokalowa i sprzętowa do realizacji wsparcia wytchnieniowego przez samorządy oraz obawa co do obciążenia ich, po zakończeniu okresu programowania, całkowitymi kosztami związanymi z utworzeniem takiej bazy,
- brak rzetelnej bazy o osobach niepełnosprawnych,
- przepisy RODO uniemożliwiające pozyskanie danych o osobach niepełnosprawnych,
- obciążenie dodatkowymi zadaniami pracowników ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie w związku z realizacją Programu i związana z tym niechęć pracowników do realizacji Programu,

– mocne strony Programu:

- zwrócenie uwagi na problemy i potrzeby osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi oraz członków ich rodzin,
- wsparcie i profilaktyka „wypalenia zawodowego” osób opiekujących się niepełnosprawnymi,
- stworzenie opiekunom i członkom rodzin możliwości, zapewnienie czasu wolnego na załatwienie spraw osobistych i urzędowych,

- rozwój umiejętności opiekuńczych wobec osób zależnych,
- wsparcie w przypadku niemożności sprawowania opieki przez opiekuna lub członków rodziny,
- utrzymanie osób niepełnosprawnych w środowisku domowym, a tym samym opóźnienie lub wykluczenie umieszczenia ich w całodobowych ośrodkach wsparcia,
- rozwijanie nowych form wsparcia środowiskowego,
- bezpośredni kontakt ze specjalistami,
- zapewnienie środków finansowych na realizację Programu i brak odpłatności,
- skierowanie realizacji Programu do jednostek samorządu terytorialnego najbliższych mieszkańcom.

(akta kontroli str. 178-179, 183-184, 268-275)

2.6. Do PCPR nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące świadczenia usług opieki wytchnieniowej.

(akta kontroli str. 96)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez PCPR wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niepełnosprawnych.

Dyrektor wprowadziła uregulowania dotyczące kwalifikowania uczestników do Programu, zgodne z jego założeniami. PCPR prowadziło ewidencję przyznanych godzin wsparcia. Wprawdzie w 2020 nie w pełni zrealizowano pomoc zaplanowaną przy ustalaniu potrzeb finansowych, tj.:

- nie zrealizowano ponad 50% zaplanowanej liczby godzin wsparcia,
- ze wsparcia nie skorzystało pięć spośród 20 osób zaplanowanych do objęcia wsparciem (25%),

to objęto nią wszystkie osoby wnioskujące i kwalifikujące się do udziału w Programie. Ponadto wsparcie zrealizowano w dopuszczalnej Programem formie i wymiarze, zgodnie z potrzebami tych osób.

3. Wydatkowanie i rozliczanie środków na realizację wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.

3.1. W kolejnych latach 2020-2021 (do 30 września) na realizację wsparcia wytchnieniowego PCPR:

- otrzymało z Funduszu środki w wysokości: 71,4 tys. zł (w transzach: 2 i 27 października) i 81,6 tys. zł (w transzach: 24 czerwca, 7 lipca, 11 października) oraz przeznaczył środki własne w 2020 r. w wysokości 8,4 tys. zł,
- wykorzystało środki z Funduszu w wysokości odpowiednio: 36,2 tys. zł i 38,1 tys. zł, w tym: na wynagrodzenia specjalistów, odpowiednio: 36,0 tys. zł i 38,1 tys. zł oraz w 2020 r. 0,2 tys. zł na koszty obsługi (wynagrodzenie pracownika PCPR obsługującego Program) oraz środki własne w wysokości: 8,0 tys. zł – na wynagrodzenia specjalistów i 0,4 tys. zł – na ogłoszenie prasowe.

(akta kontroli str. 111-144, 276)

3.2. W wyniku błędnego wyliczenia kwoty wymaganego Programem wkładu własnego powiatu, w 2020 r. ze środków Funduszu poniesiono wydatki w wysokości 1,0 tys. zł, które powinny być sfinansowane ze środków własnych powiatu. Błąd ten

zidentyfikowała główna księgowa PCPR w styczniu 2021 r. w trakcie sporządzania sprawozdania z realizacji Programu, a ww. kwota została uwzględniona w tym sprawozdaniu, wpłacona na rachunek bankowy prowadzony dla środków z Programu i zwrócona wraz z niewykorzystanymi środkami z Funduszu otrzymanymi na realizację opieki wytchnieniowej.

(akta kontroli str. 129, 133, 139, 277)

Dyrektor wyjaśniła, że przyczynami niepełnego wykorzystania przyznaných środków było:

- mniejszego niż zakładano zainteresowania Programem,
- stan epidemii, który utrudniał realizację Programu (obawy rodzin o zarażenie wirusem SARS – CoV-2, zmniejszenie liczby zaplanowanych godzin z uwagi na zarażenie wirusem osób objętych wsparciem, kwarantanny członków rodzin),
- zgony beneficjentów zakwalifikowanych do programu (dwie osoby w roku 2020 r. i jedna – w roku 2021 r.).

Wyjaśniła także, że nie podejmowano działań w celu zmniejszenia wysokości dofinansowania ponieważ w umowach o finansowanie postanowiono, że zwrot niewykorzystanych środków następuje w terminie do 15 stycznia i uznała ten termin za wiążący. Wskazywały na to także zapisy, że dopiero po upływie ww. terminu następuje naliczanie odsetek. Podała, że postanowienia Programu nie wymagają wprowadzania korekty wniosku. Dodała, że w ogłoszeniach o naborze wniosków zawarto jednak informację, że osoby zainteresowane mogły zgłaszać się do PCPR i gdyby taka osoba się zgłosiła po terminie naboru wniosków, z pewnością uzyskała by pomoc.

(akta kontroli str. 178-182, 307-309)

Zwiększeniu nakładów na opiekę wytchnieniową towarzyszyło zwiększenie liczby osób objętych to formą opieki (z 15 w 2020 r. do 35 w 2021 r.) oraz liczby godzin świadczonych usług (z 385 w 2020 r. do 688 w 2021 r. – do 30 listopada).

(akta kontroli str. 61-62, 94, 258, 283-284)

3.3. Wyodrębniono rachunek bankowy dla środków z Programu oraz prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową otrzymanych środków i wydatków dokonywanych z tych środków.

(akta kontroli str. 97-143, 276)

Badanie 10 wybranych wydatków na wynagrodzenia w łącznej wysokości 58,7 tys. zł¹⁶, poniesionych w związku z realizacją Programu wykazało m.in., że były one:

- kwalifikowalne,
- poniesione w okresie kwalifikowalności oraz na zadania określone w Programie,
- zostały potwierdzone wymaganymi kartami realizacji Programu, sporządzonymi przez specjalistów, przy czym wystąpiły przypadki braku informacji, wymaganych wzorem karty realizacji Programu, w których godzinach usługi były świadczone, przypadki braku przerwy pomiędzy świadczeniem usług u kolejnych osób, poświadczenia wykonania usługi przez osobę niepełnosprawną zamiast jej opiekuna, które nie zostały zidentyfikowane i wyjaśnione przez PCPR. Ponadto wystąpiły przypadki braku wymaganego wzorem potwierdzenia zgodności kart przez przedstawiciela PCPR.

(akta kontroli str. 301-304)

¹⁶ Wybrane na podstawie doboru celowego: po jednym największym (o łącznej wartości 18,8 tys. zł) dotyczącym wynagrodzenia każdego z pięciu podmiotów realizujących usługi w 2020 r., po dwa największe (o łącznej wartości 39,0 tys. zł) dotyczące wynagrodzenia dwóch z trzech podmiotów realizujących usługi w 2021 r., i dodatkowo jeden o wartości 0,9 tys. zł, dotyczący wynagrodzenia trzeciego podmiotu realizującego usługi w 2021 r..

Nie wystawiano decyzji o zwrocie pobranych przez powiat środków w ramach Programu.

(akta kontroli str. 285, 288)

3.4. Na opublikowanych w latach 2020-2021 materiałach dotyczących realizowanego Programu, PCPR nie zamieściło wszystkich wymaganych informacji, a w dwóch przypadkach logo Ministerstwa, pomimo wymogu określonego w Programie i umowach o finansowanie. Ponadto w 2021 r. pomimo wymogu stosowania się do Wytycznych w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych¹⁷ (dalej: „Wytyczne informacyjne”), PCPR nie umieściło plakatu informacyjnego, a na opublikowanych materiałach – barw i godła Rzeczypospolitej Polskiej.

(akta kontroli str. 17-32, 185-196)

3.5. PCPR terminowo złożyło wymagane Programem zestawienie i sprawozdanie z realizacji Programu w 2020 r. Dane ujęte w sprawozdaniach zgodne były ze stanem faktycznym.

(akta kontroli str. 60-62)

3.6. Realizacja wsparcia wytchnieniowego przez PCPR nie była przedmiotem kontroli zewnętrznej.

(akta kontroli str. 145)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Badanie 10 wybranych wydatków, o których mowa w pkt 3.3. niniejszego wystąpienia pokontrolnego wykazało, że PCPR zaakceptowało karty realizacji Programu w 2021 r. pomimo wątpliwości, które nie zostały wyjaśnione, tj. w przypadku:

- dwóch wydatków w łącznej wysokości 26,0 tys. zł, dotyczących realizacji 260 godzin usług potwierdzonych 28 kartami realizacji Programu, w 24 kartach podano liczbę godzin (łącznie 220), ale nie podano wymaganej wzorem informacji, w których godzinach usługi były świadczone (w ośmiu z ww. przypadków zamiast tego podano godzinę, ale nie wskazano, czy była to godzina rozpoczęcia, czy zakończenia świadczenia usługi);
- w przypadku dwóch wydatków w łącznej wysokości 13,0 tys. zł, dotyczących realizacji 153 godzin w ciągu 42 dni (po 1 godzinie dziennie w miejscu zamieszkania beneficjentów), z kart rozliczenia Programu wynikało, że w siedmiu dniach pomiędzy świadczeniem usług u kolejnych beneficjentów nie było przerwy (dotyczyło rozliczenia 11 godzin),
- na ośmiu spośród ww. 43 kart realizacji Programu, w pozycji „podpis osoby objętej opieką wytchnieniową/członka rodziny/opiekuna” podpisały się osoby niepełnosprawne, a powinni opiekunowie, którym usługi opieki wytchnieniowej zostały przyznane.

Ponadto na 10 kartach realizacji Programu brak było potwierdzenia ich zgodności przez przedstawiciela PCPR.

(akta kontroli str. 301-304)

Zgodnie z postanowieniami umów zawartych ze specjalistami, potwierdzeniem czasu wykonywania usług opieki wytchnieniowej miała być miesięczna karta realizacji Programu, określona wzorem stanowiącym załącznik do umowy i do Programu. Dane zawarte w tej karcie miały być akceptowane przez Dyrektora PCPR lub osobę przez niego upoważnioną poprzez złożenie podpisu na karcie. W razie wątpliwości odnoszących się do informacji w niej wykazanych, miał nastąpić kontakt

¹⁷ Dostępnych na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów: <https://www.gov.pl/web/premier/dzialania-informacyjne>

ze specjalistą, w celu ich wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 219-238, 240-251)

Z wyjaśnień Dyrektor wynikało, że:

- podczas weryfikacji kart przez PCPR nie zidentyfikowano ww. niejasności ponieważ dokonywano jej wyłącznie pod względem liczby zrealizowanych godzin,
- ze specjalistami/podmiotami świadczącymi usługi opieki wytchnieniowej nie uzgodniono zasad weryfikacji godzin, w których świadczone były usługi. Wytyczne Programu nie zawierały wskazówek dotyczących sposobu wykazywania czasu wykonywania usługi i czasu dojazdu,
- ze specjalistami uzgodniono, że na karcie realizacji Programu wykonanie usługi ma potwierdzać podpisem wyłącznie opiekun osoby niepełnosprawnej,
- w trakcie niniejszej kontroli NIK wystąpiła pisemnie do podmiotów świadczących ww. usługi opieki wytchnieniowej, o złożenie pisemnych wyjaśnień w sprawie stwierdzonych niejasności i poleciła weryfikację telefoniczną tych wyjaśnień i skonfrontowanie ich z wyjaśnieniami beneficjentów,
- wprowadzając na kartach realizacji Programu brak było jej podpisu potwierdzającego zgodność tych kart, to ich zgodność potwierdziła podpisem na dokumentach księgowych zatwierdzających wypłatę należności za wykonane usługi.

(akta kontroli str. 285-293, 298)

Zdaniem NIK ww. nieprawidłowość świadczy o nierzetelnej weryfikacji przez PCPR informacji zawartych w kartach realizacji Programu oraz nierzetelnej realizacji zasady dotyczącej akceptacji tych kart, wynikającej ze wzoru karty, stanowiącego załącznik do Programu.

Z wyjaśnień złożonych przez ww. podmioty świadczące usługi opieki wytchnieniowej wynikało, że w kartach realizacji Programu błędnie rozpisano godziny w których świadczone usługi u beneficjentów, przez pomyłkę nie wpisywano godzin w których usługi były świadczone, ale liczba godzin była prawidłowa. Wynikało także, że przypadki potwierdzenia świadczenia usług przez osobę niepełnosprawną zamiast przez członka rodziny lub opiekuna wynikały z niejasności wzoru (uznali, że podpisy osób niepełnosprawnych można stosować zamiennie).

(akta kontroli str. 292-300, 310-311)

W trakcie niniejszej kontroli NIK p.o. Kierownik ZPONIŚ przeprowadziła rozmowy z beneficjentami Programu w 2021 r. w celu potwierdzenia prawidłowego i rzetelnego wykonania usług przez ww. podmioty. Ze sporządzonej z tych rozmów notatki służbowej wynikało, że wszyscy beneficjenci potwierdzili fakt ich wykonania, liczbę godzin wykazaną na kartach realizacji programu oraz wyrazili zadowolenie z przeprowadzonych szkoleń.

(akta kontroli str. 316)

2. Pomimo wymogu wynikającego z Programu i umów z Wojewodą o finansowanie, na opublikowanych przez PCPR materiałach promocyjnych, informacyjnych i ogłoszeniach nie zamieszczono:

- informacji o wsparciu finansowym ze środków pochodzących z Funduszu przyznanym w ramach Programu (zamieszczono jedynie na ogłoszeniu o naborze wniosków w 2020 r. i ogłoszeniach o naborze specjalistów),
- informacji o wysokości przyznanego wsparcia,
- logo Ministerstwa – w ogłoszeniach o przedłużeniu naboru wniosków w 2021 r. i o naborze specjalistów w 2020 r., zamieszczonych na stronach internetowych PCPR,

- w 2021 r. – barw i godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz plakatu informacyjnego dotyczącego Programu, pomimo wymogu stosowania się w 2021 r. do Wytycznych w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych¹⁸, wynikającego z Programu i zawartej umowy o finansowanie, a także § 2 pkt 2 lit c i § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych¹⁹.

(akta kontroli str. 17-32, 185-196, 278)

Z wyjaśnień Dyrektor wynikało, że przyczyną niezamieszczenia ww. informacji i symboli było przeoczenie.

(akta kontroli str. 285, 288)

OCENA CZĄSTKOWA

PCPR wydatkowało otrzymane z Funduszu kwoty zgodnie z przeznaczeniem określonym w Programie. Wprawdzie w 2020 r. nie wykorzystano aż 49,3% przyznanych środków, lecz wynikało to z mniejszego niż zakładano zainteresowania, głównie z powodu epidemii COVID-19. Niewykorzystane środki zostały terminowo i w odpowiedniej wysokości zwrócone. PCPR wyodrębniło rachunek bankowy dla środków z Programu oraz prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową otrzymanych środków i wydatków dokonywanych z tych środków. Badanie 10 wybranych wydatków potwierdziło, że były one kwalifikowalne, ale liczba wykazanych godzin nie została rzetelnie zweryfikowana pomimo, że z kart realizacji Programu wynikały niejasności dotyczące czasu trwania usługi wynikające z nierzetelnego ich wypełnienia przez specjalistów. PCPR złożyło sprawozdanie i zestawienie z realizacji Programu w 2020 r. w wymaganych terminach, a ujęte w nich dane były zgodne ze stanem faktycznym. PCPR nie zastosowało wszystkich wymaganych działań informacyjnych związanych z realizacją Programu, m.in. nie zamieściło: informacji o wysokości przyznanego wsparcia z środków Funduszu, a w 2021 r. – plakatu informacyjnego oraz barw i godła Rzeczypospolitej Polskiej na opublikowanych materiałach.

Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o:

Wniosek Wdrożenie rozwiązań organizacyjnych zapewniających podejmowanie wymaganych działań informacyjnych dotyczących realizacji Programu.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹⁸ Dostępnych na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów: <https://www.gov.pl/web/premier/dzialania-informacyjne>

¹⁹ Od dnia wejścia w życie rozporządzenia tj. od 25 maja 2021 r.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 23... grudnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontroler
Rafał Wieczorkowski
główny specjalista kontroli państwowej



.....
podpis

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
podpis